

μαχία μακροτάτη. Οί δύο αντίπαλοι, τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἀμφοτέρω, εἶχαν τὸ αὐτὸ ἐπίσης θάρρος.

— Ἀναμφιβόλως, ἐσκέθη ὁ δὸν Μανουήλ, ἢ σκεπασμένη κυρία θά νύρε τὸν καιρὸν νὰ καταθύγη μὲ ὄλην τὴν ἀνεσίμω τῆς εἰς κανὲν ἀσφαλὲς μέρος.

Ἄλλὰ, μόλις ἐτελείωνε τὴν σκέψιν ταύτην, ἢ αἰχμητὸν τοῦ ξίφους τοῦ ἀντιπάλου εἰσῆρχετο μετ' ὀρμῆς ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν μαστόν του, βαθέως, καὶ ὁ δὸν Μανουήλ ἔπεσε κάτω, μὲ τὸ κεφάλι ἐπάνω εἰς τῆς πέτρας, βαλὼν μεγάλην κραυγὴν.

— Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὴν ψυχὴν σου! ἀνεθώπωνσεν ὁ νικητῆς, ἔτοιμος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

— Μίαν τελευταίαν λέξιν! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, μετὰ ρόγγου. Ἡ κυρία τὴν ὁποίαν καταδιώκετε εἶνε νέα καὶ ὠραία ;...

— Τί σὰς μέλει ἐσὰς ;...

— Μὲ μέλει καὶ μὲ παραμέλει! Θὰ ἐλυπούμην πολὺ ἂν ἀπέθνησκαι διὰ τὸ χαιτῆρι καμμιᾶς ἀσχημοσύρας ...

— Μάθε λοιπόν, ὅτι ἡ δόνα Ἄννα, ἢ ὁποία εἶνε μόνον εἰκοσι ἑτῶν, εἶνε συγχρόνως ἢ ὠραιότερα γυναῖκα τῆς Μαδρίτης!

— Δόξα σοι ὁ Θεός!, εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

(Κατὰ τὸν Gauthier Mendès)

M.

ΔΕΚΑ ΗΜΕΡΟΝ

Ἱστορικαὶ συγκρίσεις.—Μουσεῖα περιοδικὰ καὶ μή.—Φιλικὸν μνημοσύριον.—Εἰς ὄρισμό.

Ἐν τῶν ὠραιότερων ἀναμφιβόλως ἐπεισοδίων τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, τοῦ μάλλον ἴσως ἐξ ὄλων τῶν νεωτέρων πολέμων γονίμου εἰς δραματικὰ καὶ πρωτότυπα τοιαῦτα, ὑπῆρξε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο, τὸ διαδραματισθὲν μεταξὺ τοῦ παντοδυνάμου τότε ἀρχικαγκελλάρου Βίσμαρκ καὶ τοῦ γάλλου πολιτευομένου Φάβρ, ἐν τινι ἐπισήμῳ συναντήσῃ οὕτῳ ἐν Φερριέρ. Μετὰ τὰς ἡττας τῶν γάλλων, τὴν πτώσιν τοῦ Σεδάν, τὴν παράδοσιν τοῦ Ναπολέοντος, τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Παρισίους προέλασιν τῶν Πρώσων, οἱ ἡττημένοι, βλέποντες τὸ δύσκολον τῶν καιρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ διαπραγματευθῶσιν τὴν εἰρήνην πρὸς τοὺς νικητὰς, πρὸς τοῦτο δὲ ἀπεστάλη ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ λίαν σημαῖνον τότε ὑποκείμενον Φάβρ εἰς τὴν ἀνωτέρω πόλιν ἵνα διαπραγματευθῇ τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ τοῦ Βίσμαρκ. Πράγματι, ἢ συνάντησις ἐγένετο, καὶ κατ' αὐτὴν ἤρχισαν νὰ συζητοῦνται οἱ σχετικοὶ τῆς εἰρήνης ὅροι, ὁ δὲ Βίσμαρκ προσέβαλεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς συζητήσεως ὡς τίμημα τοῦ ἀγαθοῦ τὴν παραχώρησιν ὁμόρων τινῶν ἐπαρχιῶν καὶ φρουριῶν εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἄλλ' ὁ ὑπουργὸς τῶν ἡττημένων, οἵτινες δὲν εἶχον ἀκόμη χάσῃ πᾶσαν ἐλπίδα, ἀνατινασσομένης ὑπερηφάνως, ἅμα ταῖς πρώταις λέξεσιν: —Οὔτε μίαν σπιθαμὴν, οὔτε μίαν πέτραν ἐκ τοῦ ἐδάφους μας!, ἀνέκραξεν. Αἱ διαπραγματεύσεις διεκόπησαν ἀμέσως, ἢ φράσις ἀπέμεινε ἱστορικὴ, ἔκαμε δὲ καὶ κάμνει τὸν γῦρον τοῦ κό-

σμου. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐνθυμήθη τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, περιπατῶν ἐπὶ τοῦ ἡδὴ διὰ γαλλικῶν ἐκ τσιμέντου πετρῶν στρωθέντος ἐμπροσθεν τῆς Τραπεζῆς τμήματος τῆς αἰολικῆς ὁδοῦ καὶ ἀναλογιζόμενος φιλοσοφικῶς πόσον αἱ λέξεις διαφέρουν ἀπὸ τὰ πράγματα, ἀφοῦ οὔτε ἢ περιφνημὸς ἀνακραυγὴ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἀμύνης ἠμπόδισε τὴν μετὰ τινὰς μόνον μῖνας παραχώρησιν εἰς τὴν Γερμανίαν πολὺ περισσοτέρων σπιθαμῶν καὶ πολὺ περισσοτέρων πετρῶν γαλλικοῦ ἐδάφους ἀφ' ὅσας τότε ἐζήτηε, εἰκοσι δὲ μόλις ἔτη μετὰ ταῦτα ἐπέπρωτο νὰ ἐμφανισθῇ ἐν Ἀθήναις ἄλλος γάλλος πολιτευόμενος, καὶ παραδόξως μάλιστα ὁμώνυμος πρὸς τὸν κ. Οὔτε Μίαν Σπιθαμὴν Οὔτε Μίαν Πέτραν, προσφερόμενος ἐκουσίως ἀντὶ ὀλίγων χρημάτων νὰ μεταφέρῃ καὶ ἄλλας ἀκόμη σπιθαμὰς καὶ ἄλλας ἀκόμη πέτρας ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους διὰ νὰ στρώσῃ τὸ ἰδικὸν μας !...

*

Ἐξάπαντος οἱ νεώτεροι Ἕλληνες πάσχομεν ἀπὸ μίαν περίεργον μανίαν, (κοντὰ εἰς τὰς διαφόρους ἄλλας), ἢ ὁποία δὲν ἤξεύρω νὰ εἶνε γνωστὴ εἰς τὴν φρενολογίαν, καὶ ἢ ὁποία θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ «μουσειομανία». Ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι ἀνθρώποι φηροῦντες ἐν πεποθησεί ἐνδομύχως ἢ τοῦλάχιστον τοῦτο ἐπιδιώκοντες διὰ τῆς ἐργασίας τῶν, καθ' οὓς μόνος σκοπὸς καὶ προορισμὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἐν τῷ κόσμῳ εἶνε τὸ νὰ μεταβληθῇ βαθμυδὸν εἰς μουσεῖον τῶν ἀρχαίων κειμηλίων τῆς, χάριν τῶν ἐντοπιῶν καὶ ξένων ἀρχαιολόγων. Καὶ ὑπάρχουν ἄλλοι ἀνθρώποι, διὰ τοὺς ὁποίους ἢ ἀνακάλυψις μῆς παλαιᾶς βρωμοστῆλης, ἔστω καὶ ἐλαχίστης σημασίας, ἔχει περισσοτέραν ἀξίαν ἀπὸ τὴν κατασκευὴν ἐνὸς θωρηκτοῦ καὶ ἢ ἰδρυσὶς ἐνὸς μουσεῖου μεγαλειότεραν ἀπὸ τὴν στρώσιν μῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἴσως ἢ μουσειομανία αὐτὴ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπαχθῇ ὡς μικροτέρα ὑποδιαίρεσις εἰς ἄλλην γενικωτέραν φρενοπάθειαν, τὴν «ἀρχαιολατρείαν». Ἀλλὰ περὶ τούτων ἴσως ἄλλοτε κατ' ἄλλον τρόπον, ἐκτενεστέρον καὶ ἀναλυτικώτερον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς, εἶνε δικαίωμα τῶν, κανεὶς δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς ἀνθρώπους. Δυστυχῶς, ἢ ἐπιχειρησὶς τῶν, ἢ μεταβολὴ ἔθνους εἰς βαλσαμωμένον μοῦμιον ἴν νὰ ἐπισκέπτονται οἱ χαροὶ τοῦ κόσμου δηλαδὴ, δὲν φαίνεται νὰ εἶνε καὶ τόσον εὐκολος. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἴσως ἐπιδιώκεται ἢ ἐπίτευξις αὐτοῦ τμηματικῶς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδρυθέντων παρ' ἡμῶν μουσειῶν, ἂν ἐλογαριάζετο, ὑποθέτω ὅτι θὰ εὐρίσκετο ἀρκετὰ δεδαστός. Καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι ἕως τώρα, μὴ ὑπάρχοντα, ἰδρύσαμεν τὸ νέον Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ Μουσεῖον τῆς Χριστιανικῆς Ἐταιρίας, τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνομολογικῆς Ἐταιρίας, τὸ Μέγα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατισίων Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον κλπ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς ἀντάλλαγμα κατεκλέψαμεν καὶ κατεστρέψαμεν τὸ Νομισματικόν. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ τοῦτο ἀναγεννᾶται ἐκ νέου ἐκ τῆς τέφρας του ὡς ὁ

φοῖνιξ (ὄχι τὸ νόμισμα, τὸ πτηνόν). Καὶ ἰδοὺ ὅτι ἐκτὸς τούτου καὶ ὁ Δῆμος Ἀθηναίων παρασκευάζεται νὰ ἰδρύσῃ Μουσεῖον ἰδικόν του, περιλαμβάνον ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν του εὐρήματα. Βάλετε τώρα ἂν θέλετε καὶ τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον», διὰ νὰ ἰδῆτε τί γίνεται...

*

Ὁ καυμένος ὁ ὑψηλός, ὁ ξανθός, ὁ εὐσωμος, ὁ ῥωμαλέος, ὁ ροδοπάρειος, ὁ γλυκύς Γκρώντῆν! Αἱ ἐφημερίδες τὸν ἔκαμαν ἄλλη Γροῦνδβερ, ἄλλη Γροῦνδβικ, ἄλλη Βρὸνδβικ, παρ' ὀλίγον καὶ δοῦκα τοῦ Βρὸνδβικ, καὶ ἄλλη ἄλλως. Ὁ ἀνθρώπος ἐλέγετο πράγματι Κορράδος Γκρώντῆν καὶ ἦτον διευθυντῆς τοῦ τμήματος Κορδίτσης ἐν τῇ ἀποξηραίνομένῃ Κοπαῖδι. Τύπος ἀγγλόπαιδος, πλήρης ὑγείας καὶ πλήρης ζωῆς, ἕως τριάντα τὸ πολὺ ἑτῶν, εὐμορφος καὶ εὐχρονος, μὲ τετραγώνους τοὺς ὦμους καὶ τὴν ἀγαθότητα εἰς τὴν ὄψιν, σοβαρὸς ἅμα καὶ ἀφελής, ἀριστα μορφωμένος, ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν, γεμάτος ἐνεργητικότητα, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πέρνουν ἕνα πρῶτὴ τὴν βαλίτσα τῶν καὶ φεύγουν ἀπὸ τὴν πατρίδα τῶν καὶ πηγαίνουν νὰ ζήσουν δέκα ἢ εἰκοσι ἔτη ἐξαφνα ἐργαζόμενοι εἰς καμμίαν ἐρημον. Εἶχαμεν ἐκδράμῃ μετὰ φίλον πέρσιον τὸ Πάσχα πεζοὶ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν Κοπαῖδα διὰ νὰ ἰδοῦμεν τὰ ἔργα. Καὶ ὁ καλὸς Γκρώντῆν μᾶς ὑπεδέχθη εἰς τὴν βίλλαν του καὶ μᾶς ἐξένισε καὶ μᾶς ἐπεριποιήθη ὅσῳ δυνατόν, ἀπορῶν πῶς νέοι τῶν Ἀθηνῶν εἶχαν ἀποφασίσῃ τοιοῦτο πρᾶξικόπημα. Μαζὶ μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ὄλων τῶν ἔργων, μᾶς ἐπέδειξε τὴν κολοσσάταν φαγάναν, ἀληθὲς βαπόρι, ἢς ὁμοία τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα, μᾶς ἔδωκεν ὅλας τὰς πληροφορίας ἃς ἐζητήσαμεν, μόνος του δὲ ὠδήγει τὸ μονόξυλον, δι' οὗ περιηρχόμεθα τὴν λίμνην. Καὶ γνωρίζων ὅτι ὁ εἰς ἐξ ἡμῶν ἦτον δημοσιογράφος, μᾶς παρεκάλει ἂν τυχὸν γράψωμεν τὰς ἐντυπώσεις μας νὰ τοῦ στείλωμεν κανὲν φῦλλον διὰ νὰ τὸ διευθύνῃ εἰς τὴν μητέρα του καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς του, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Καὶ τότε μὲν δὲν ἔτυχε τίποτε νὰ γράψωμεν ἡμεῖς. Ἀλλὰ τώρα αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες θὰ ὑπάγουν φέρουσαι τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου του, ἀποθανόντος ἐξ ἀσφυξίας ἐν τινι παρὰ τὴν Κοπαῖδα καλαμῶνι ὃν διήρχετο, καὶ ἡμεῖς ἀναγκάζομεθα νὰ γράψωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας ὡς πένθιμον φιλικὸν μνημόσυνον. Ὁ Πύθων τῆς λίμνης, ὃν εἰργάζετο καὶ ἠγωνίζετο μετὰ τόσου ζήλου νὰ ἐξοντώσῃ, τὸν ἔφαγεν ἐπιτέλους. Ἄς τοῦ εἶνε τοῦλάχιστον τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδος ἐλαφρόν, ἀπαλόν, ὡς μητρικὴ ἀγκάλη.

*

Μικρὸν ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου συγχρόνου νεοελληνικοῦ λεξικοῦ :

«Πρακτικότης: τὸ συννηδέστερον ψευδώνυμον τοῦ ἀναγνώστη καὶ τοῦ ἀχρηστικῆς».

Καιροσκόπος